



ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

**A „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör Tájékoztatója
Miskolc**

2008 Szeptember

3. évfolyam 37. szám

Szeptember	3
Kedves olvasóink!	3
A nagy világutazó	3
Székely Tibor	4
Rotterdam – Egyetemes Eszperantó Kongresszus	5
Magyar eszperantisták Hollandiában	6
Baba hír	7
Gyöngyös	7
Hugomnak	7
SZEMELVÉNYEK A MISKOLCI ESZPERANTÓ-MOZGALOM ÉLETÉBŐL	8
Utazásunk a 31. Lengyelországi Eszperantó Kongresszusra	11

Szeptember

Kedves olvasóink!

Mi, ennek a havonta megjelenő újságnak írói, szerkesztői köszöntjük Önöket!

Megköszönjük, hogy három éve már olvassák közleményeinket, és elküldik írásait nekünk, lapunk színesítésére. Ezúton, most köszönjük meg revizoraink és tanácsadóink eddigi munkáját is.

Kérjük, hogy lapunk most induló negyedik évfolyamának számait is kísérik figyelemmel.

Ehhez kívánunk kedves mindnyájuknak jó egészséget, sok örömet és elégedettséget.

A Pásztor házaspár

A nagy világutazó

A nagy világutazóról, Székely Tiborról halálának 20. évében emlékezünk meg.

Kérem, olvassák tisztelettel Székely Tibor életéről és munkásságáról, az OIK-tól érkezett összeállítást.

Mi, először egy Székely Tibor verset adunk közre eszperantó nyelven, mivel Dob c. versének magyar fordítása nincs, majd Temudzsin a sztyeppe fia című műve következik, de részletekben. Ezt a Székely Tibor könyvek kiadója: Tereza Kapista Szerbia) fordította le eszperantó nyelvre és engedélye alapján végezzük az interneten a közreadását.. Ezt fogja követni a Székely Tibor másik munkája: Kumevava az őserdő fia

Pásztor Lászlóné

Székely Tibor



A nagy világutazó, útirajzíró a Felvidéken, Szepesszombaton született 1912. február 14-én, Szabadkán hunyt el 1988. szeptember 20-án hunyt el. Kosztolányi Dezső városában helyezték örök nyugalomra. Erdélyben nevelkedett, Nagyikindán járt gimnáziumba, a montenegrói Nikšicben érettségizett. Zágrábban jogot tanult édesapja kívánságára és le is diplomázott. Megfordult 90 országban, bebarangolta az őserdőket, a sztyeppéket, sivatagokat. Huszonöt nyelvet értett, kilenc nyelven beszélt, írt és olvasott. Sokáig elnöke volt a Nemzetközi Esperantó Szövetségnek. Számos könyvet publikált számos nyelven. 30 kötete jelent meg. Ezeket nem magyarul írta.

/ Az indiánok földjén, Éjfélkor dőlnek a pálmák, Vihar az Aconcaguán, Gyambó, Brazília őserdeiben, A pápuák szigetén, a világjáró vadász, Patagóniától Alaszkáig, Egy évvel később, Emberevők között, / Egyik könyvének előszavában ezt írta: „Hová tartozom? Mindazokra a helyekre, amelyeket eleddig megjártam. Mindenünnen magammal hoztam valamit és mindenütt ott hagytam önmagam egy darabját...”/Éjfélkor dőlnek a pálmák./

Tavaly a nagy világutazó, útirajzíró neve, munkássága gyakran szerepelt a vajdasági és nem csak a vajdasági lapokban. Megszólalt Székely Tibor neje, Erzsébet is és elmondta az újságíróknak, hogy férjének egy nagy kívánsága volt: a több száz tárgyból álló gyűjteménye maradjon Szabadkán, maradjon a városban, csak az önkormányzat gondoskodjon azok elhelyezéséről, állandó megnézhetőségéről.

„ Székely Tibor számára mindig és mindenütt a legfontosabb az önzetlen barátság volt – mondta -, de mivel az Ausztráliában, Afrikában, vagy éppen Dél-Amerikában megismert embereket nem hozhatta haza magával, hangszerek, fejfedők, maszkok emlékeztették őt azokra az évekre, amikor nagy utazásokat tehetett. Tibor muzeológus volt. Nem egyszer hangoztatta, hogy a gyűjteménye csakis egészében értékes, egyes darabjai külön-külön nem tarthatnak számot nagyobb érdeklődésre....”

A nyilatkozat után néma csönd volt. Megfeledkeztünk Székely Tiborról is, aahogyan elfelejtettük Dévics Imre érdemeit, Szekeres László munkásságát, Magyar László hangyaszorgalmát. Székely Tibor a régió legnagyobb gyűjteményét ajándékozta a városnak. Otthon volt a nagy világban, a földgolyó valamennyi kontinensén. Regényét, a Kumevava, az őserdő fia címűt tizenhat nyelvre fordították le és még Japánban is több százezernyi példányban megjelent és 1981-ben az év ifjúsági regényévé kiáltják ki a felkelő nap országában. Szabadkán is tevékenykedett 1972 és 1976 között múzeumigazgatóként. Ide tartozott.

Első utazását szánkón tette meg, de már gyermekként is nagyobb és tartalmasabb utakra vágyott. Édesapja könyvtárának a polcáról gyakran leemelte a Pallas Nagylexikon első kötetét, lehasalt a szőnyegre és lapozgatni kezdte. Sokat olvasott Afrikáról, Amerikáról, Ázsiáról és Ausztráliáról. Elnézegette a cikkekhez mellékelt térképeket és lefekvéskor mindig nyugtalanul forgolódott és azon tépelődött, vajon miért kanyarog egy folyó arrafelé, amikor másfelé rövidebb volna az útja a tengerig? Vajon miért hasonlít Celebesz szigete pókra?

Milyen emberek élnek az őserdőkben? A gyermek, Székely Tibor akkor megfogadta magában, hogy egyszer majd a nyakába veszi a nagyvilágot, világotazó lesz...

Spišske Sobotáról, a Tátrából a romániai Ceneibe vezetett a család útja. Tibor egy este felkapta az ásót és kirohant a kertbe. Át akart jutni a Föld tulsó oldalára. De édesapja arra figyelmeztette, hogy a földgolyónak azon a másik részén pokoli a hőség, maradjanak csak itt, ahová születtek. Székely Tibor megtanult németül, szerbhorvátul, beszélt a gallok nyelvén. Nagykikindán francia nyelvből már leckéket is adott. Festészetet és szobrászatot is tanult, és dramaturgiát végzett.

A második világháború Argentínában éri, ahonnan a jugoszláv kormány hívására tér vissza 1954-ben. Járt aaz Amazonas őserdeiben, Szudánban, Szomáliában és a Himalája alatti falvakban.

Munkássága: utazó, poliglóta-eszperantista, muzeológus, újságíró, útirajzíró.

1937-ben egy lap megbízásából Argentínába, Buenos Airesbe hajózik, ahol több folyóirat munkatársa lett. Egy svájci hegymászó, Hans Georg Link egy napon megkérte, csatlakozzon az expedíciójához. Így kezdődött...

Buenos Airesben néprajzot, embertant és régészetet tanult. Megfordult a braziliai őserdőkben, járt az Amazonas menti falvakban, emberevőkkel is találkozott, eljutott Boliviába, átkelt a Halál folyón /Rio das Mortes/, becsavarogta a Mato Grosso vidékét, hajózázott az Itenez vizén, még talált felderítetlen őserdőket is. Vihar az Aconcaguán című könyvét azoknak szánta, akik a csúcsokat rohamozva veszítették életüket. /Több ilyen vállalkozás követelt áldozatokat./ Utazott vonaton, hajón, sítalpon rózta a kilométereket, elefántháton merészkedett a dzsungelbe, találkozott államférfiakkal, törzsfőnökökkel, művészekkel, vándorokkal, csavargókkal, olajmagnásokkal és arab sejkekkel. Iránban lepedőnyi lepényt evett, a Himalája eldugott falvaiban avas vajjal ízesített teát szűröcsölt. Kínában pálcikákkal cápauszonyt eszegetett, az őserdőben megízlelte a kígyó és majomhúst. Az ételkülönlegességeket ette ezüst tányérból, banánlevélről, vagy újjaival, vagy aranyozott kanállal.

Nem nálunk született, de a mi emberünk lett. 75 évesen megkapta a megérdemelt életmű díjat. Akkor azt nyilatkozta: „Kellemes meglepetést jelent számomra, mert nem vártam. Jó, hogy éppen attól a várostól kaptam, amelyet otthonomul választottam: Szabadkától...”
www.hetnap.co.yu/uj/index.php?zg=3042&no=117 - 24k

Böde Józsefné információs anyaga alapján – OIK Budapest (2008. április)

Rotterdam – Egyetemes Eszperantó Kongresszus

A győri Kisalföld c. megyei napilapban olvasói levél jelent meg aug. 10-én a Rotterdamban megtartott 93. Eszperantó Világkongresszusról. A levél írója beszámolt a kongresszus főbb eseményeiről, az egyes szakmai ülésekről, valamint a szélmalmok vidékére szervezett kirándulásról. Végül néhány részletet megemlít a kongresszus záróülésén elfogadott határozatokból.

Dr. Ferenczy Imre



A fényképen dr. Ferenczy Imre és dr. Makabe: japán, de Németországban élő szemészprofesszor úr látható a kiránduláson.

A Vasárnapi Hírek 2008.augusztus 10-i számában olvasói levél jelent meg "Magyar eszperantisták Hollandiában" címmel. Íme a cikk:

Magyar eszperantisták Hollandiában

Az elmúlt napokban fejeződött be Rotterdamban a 93. Eszperantó Világkongresszus, melyen hetven országból 1800 küldött, köztük 50 fős magyar csoport vett részt. Az egy hétig tartó eseménysorozaton ünnepelték az Universala Esperanto-Asocio (Eszperantó Világszövetség) megalakulásának 100.évfordulóját. A kongresszus fő témája: "Nyelvek - az emberiség kincse" volt, melynek során a nemzetközi nyelv terjesztéséről, felhasználásáról és az oktatásról tárgyaltak. A különböző foglalkozási ágak és érdeklődési körök képviselői is tanácskoztak, így többek között az orvosok, pedagógusok, vasutasok jogászok, újságírók, rádióamatőrök, csillagászok. Egyik este a város polgármestere fogadást adott 200 meghívott küldött részére a városháza dísztermében.

A kongresszus vasutas munkaülését Gulyás István budapesti MÁV főtanácsos vezette, míg az orvosok világszövetsége tanácskozásán Dr. Ferenczy Imre győri főorvos elnökölt. Kiváló nyelvészi és oktatói tevékenységért elismerésben és kitüntetésben részesült a pozsonyi egyetemen oktató Dr. Koutny Ilona, valamint a Hollandiában tevékenykedő Kováts Katalin.

Eszperantó nyelvű színházi előadások, zenei hangversenyek, ökomenikus istentisztelet, ifjúsági találkozók gazdagították az amúgy is sűrű programot. Több kirándulást szerveztek az ország legszebb vidékeire. Legtöbben Kinderdijkbe, az UNESCO védnöksége alatt álló szélmalmokhoz kirándultak, ezek többsége ma is működik. Fő rendeltetésük a polderről (tengerszint alatti területről) víz pumpálása a csatornába. De kirándultak több más városba, főleg Hágába és Amszterdamba is.

A Világszövetség választmánya ezúttal egy újabb afrikai ország, Burundi eszperantó szövetségét vette fel tagjai sorába. A kongresszus záróülésén elfogadott határozat utal a

nyelvek fontos szerepére a tudományban és a kultúrában. Együttműködésre kéri a különböző szervezeteket és intézményeket az eszperantó nemzetközi nyelv fokozottabb felhasználása érdekében. A jövő évi világkongresszust a nyelv szerzője, Zamenhof születésének 150. évfordulója alkalmából egykori szülővárosában, a lengyelországi Bialistok városban rendezik, míg 2010-ben Kuba fővárosa, Havanna fogadja a világ eszperantistáit.

Nováki Imre, Győr
Tel. 96/320-640

Baba hír

Ezúton gratulálunk Farkas Zsolt és felesége Vas-Szegedi Juliannának: Zsolt Máté nevű kisfiuk, és Szilvási László és felesége Katának: Diandra nevű kislányuk születése alkalmából. Reméljük, a szülők mindkét babát születésüktől kezdve tanítják majd az eszperantó nyelvre is. Mindkét családnak sok boldogságot kívánunk.

A „Király Lajos” Eszperantó-Baráti Kör nevében: Pásztor Lászlóné

Gyöngyös

Heidum György eszmetársunk jelezte, hogy az augusztusi újságunkba írt gyöngyösi cikkénél a neve lemaradt.

Igen, sajnós igaz, mert a magyar szöveg után csak a személy és helységneve szerepelt.

A vasúti kiállításról szóló cikk szerzőjének neve helyesen:

Heidum György

A hibáért elnézést kérünk.

Pásztor Lászlóné

Pál István Hugomnak

Mit mondjak néked? Talán
Szép szókat a földi életről
Üres hangot az elmúlt évekről
Az új is régi a nap hajnalán.

Csak mi hisszük ujnak s aztán
Mikor meglátjuk őt, akkor égi
Tünemény s lassan rájövünk, hogy régi
Az álmokép szürke valóság csupán.

Álmaid vigyázva fonjad, mert
Nem jó álmodni szépet és sokat
Ami nincs, ne álmodj olyat
Mert álmod sírással kevert.

Ezt én mondom néked, Talán
Pár üres szó csak és dőreség
Ki vagyok? – porszem, élő semmiség
Régi vagyok új nap hajnalán.

Ha akarod, olvasod, s elhiszed
Vagy tépd össze e pár sort csupán
S nézz boldogabb írások után
Csak boldog legyen ifju lány szived.

1950.

Pál István

SZEMELVÉNYEK A MISKOLCI ESZPERANTÓ-MOZGALOM ÉLETÉBŐL

VII.rész

- folytatás -

**Eszperantó Világkongresszus és Abaújszántó
1982-1983**

Dr. Kalocsay Kálmán utca, múzeum, emlékfa

Országos Találkozó - Abaújszántó felfedezése

1982-ben már 25 éves az 1957-ben újjáalakult eszperantó csoport a Szakszervezetek Megyei Támogatása támogatásával. Ebben az évben Miskolcnak döntő nap jut a megyei mozgalom irányításában, mely egyre nagyobb irányítást igényel. Ismét Magyarországon rendezik meg/1982.május 8. Balatonfüred/ a Vasutas Eszperantó Világkongresszust, amelynek rendezésében a miskolciak tevékenyen részt vettek. Március 25-én az egyik miskolci iskolában /Avas dél-30.sz.iskola/ rendezik meg a megyei tudományos-technikai szemlét, ahol eszperantó nyelvkészségi verseny és kiállítás is volt.

A Borsod-megyei Eszperantó Bizottság vállalkozik egy országos Eszperantó Találkozó /LER/ megrendezésére./1982.júl.25-26./ A három napos találkozón mintegy ötvenen vettek részt az ország különböző részeiből, sőt jugoszláv résztvevők is voltak. Egyöntetű vélemény szerint a LER kiválóan sikerült, Miskolc és Észak-Magyarország festői, történelmi emlékei bemutatásával sok új barátot szerzett a városnak, a megyének.

Szintén Batta Barnabás nevéhez fűződik dr. Kalocsay Kálmán szülőhelyének, Abaújszántónak, mint a későbbi eszperantó emlékhelynek a feltárása. Tevékenysége első nagy eredménye a szülőföld bemutatkozása volt. A nagyközségi tanács 1982. március 21-én utcaelnevezéssel és márvány emléktáblával örökítette meg a világhírű eszperantista műfordító, költő és nyelvész emlékét. A nagy jelentőségű eseményen mintegy százan vettek részt az ország egész területéről. A felejthetetlen emlékünnepe megrendezéséért, lebonyolításáért a nagyközségi tanács elismerését fejezte ki a miskolci eszperantistáknak.

A világhírű dr. Kalocsay Kálmán édesanyja az abaújszántói temetőben nyugszik. Fia által állíttatott két méter magas fekete márvány obeliszk már messziről látható.

Miskolci eszperantista sikerek - Újabb világkongresszus előtt

Miskolcon egyre terjed az eszperantó. Miskolci művelői, terjesztői mind szebb sikerekkel hívják fel magukra a figyelmet. A Földes Ferenc Gimnázium számítástechnikai szakköre az

eszperantó nyelvi feladatokat számítógépre dolgozta fel. Ezzel egy nemzetközi pályázaton – amelyet Budapesten írtak ki - fődíjat, egy számítógépet nyertek. A hírt és a nyertesek fotóját a Budapesti Informilo szaklap címlapon közölte. Publicisztikai sikert könyvelhet el a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központ eszperantó szakkörének a tagja, dr. Fehér Miklós. A Petőfi-versek fordítását és egyéb fordításait nem csak a Hungara Vivo c. eszperantó lap közölte, hanem az olasz Eszperantó Szövetség lapja is. Cikkei és humoros írásai sorra jelennek meg a Budapesti Informilo-ban is.

Batta Barnabás, a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke Lengyelországban a Monda Turismo irodalmi pályázatán szerepel sikerrel. Eredménye alapján nyert jogot arra, hogy részt vegyen a svéd eszperantisták kongresszusán. Dr. Csiky Vidor Csingiz Ajtmatoj műveinek fordításaival gyakran szerepel az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó csoport programjában.

A Vörösmarty Művelődési Ház eszperantistái dr. Jáki Ferencet, a Magyar Eszperantó Szövetség Oktatási Bizottságának a tagját hívták meg Miskolcra, aki a MÁV Miskolci Építési Főnökség Kultúrházában tartott sikeres diavetítéses előadást.

Számos rendezvényt tud már maga mögött a miskolci orvos-egészségügyi eszperantó szakcsoport is: Gerő Zsuzsanna fáradhatatlanul szervezi a tagokat, továbbá mozgássérültek számára tart előadásokat, foglalkozásokat, és tanfolyamokat.

Több általános iskolában folyik Miskolcon rendszeres eszperantó nyelvtanulás. A Táncsics téri általános iskolában pl. második választott nyelvként a tanmenetbe iktatott tanterv szerint folyik a tanítás. Kimagasló sikereket ért el a szirmabesenyői iskola is. Megnyugtató, hogy egyre bővül az eszperantó nyelvet oktató pedagógusok munkaközössége, egyre többen szereznek nyelvoktatásra képesítést.

Az Eszperantó Világkongresszus - Hatvan országból ötezren

1983-ban Magyarország a rendezője a 68. Eszperantó Világkongresszusunak, amelyen hatvan ország több mint ötezer küldötte vett részt. A világkongresszusra nagy lelkesedéssel készültek a borsodi-miskolci eszperantisták is, annál is inkább, mivel a kongresszus több vonatkozásban érintette őket. A Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalat Batta Barnabás kezdeményezésére három sorozatban színes, képes levelezőlapot adott ki az ESZPERANTÓ mozgalom ötágú zöld csillaga, valamint a világkongresszus emblémájával.

Az első sorozat a fővárost és négy vidéki nagy városunkat, köztük Miskolcot mutatta be. Ez a kiadás világviszonylatban is egyedülálló.

Egyre erősebb a miskolci Orvosegészségügyi Eszperantó Szakcsoport. Július végén 5 tagjukkal képviseltették magukat Csehországban, Poprádon egy nemzetközi orvoskongresszuson. Ugyanakkor másik 5 tagjuk vállalta, hogy a budapesti világkongresszus ideje alatt orvosi szolgálat adásával segíti a kongresszus munkáját. A világkongresszuson a szirmabesenyői általános iskola 5 tanulója az a megtiszteltetés érte, hogy részt vehettek a fiatalok részére összeállított programon.

Nemzetközi borverseny - Dr. Kalocsay Kálmán-emlékszoba

Az 1983. évi borverseny különálló programja volt az eseményeknek Abaújszántón, amiről a nemzetközi eszperantó sajtó is megemlékezett. A világ minden tájáról mintegy 40-féle különböző ital, bor, brandy, pezsgő versenyzett hivatalos, állami szakzsűri előtt. A különböző vállalatok és intézmények által felajánlott díjakat finn (Osma Buller a fődíjat), spanyol, magyar és francia eszperantista versenyzők nyerték a szakzsűri által adományozott oklevelek kíséretében. A jól megszervezett, hangulatos verseny egyedülálló volt az Eszperantó mozgalom történetében. A miskolci és helyi eszperantisták kiváló szervező munkát végeztek ezen a számukra ismeretlen területen is.

A Borsod-Miskolci Múzeumi Szervezet egyetértésével Abaújszántó Helytörténeti Múzeumában kialakított dr. Kalocsay Kálmán emlékszoba új fejezetet nyitott a a nagyközség életében. Az ünnepélyes átadás, felavatás az 1983. évi magyarországi kongresszus alatt történt nagyszámú külföldi és hazai eszperantista delegáció jelenlétében, számos világhírű eszperantista költő, író, nyelvész is jelen volt az eseményen. Az egész napos kulturális és irodalmi műsor valóban méltó emléket állított a község nagy szülöttének. Ekkor ültették az abaújszántói múzeum udvarán a dr. Kalocsay emlékfát, egy ezüsthfenyőt./1983.aug.3./

Az egész napos rendezvény nagy eseménye volt a Nemzetközi Kalocsay Emlékbizottság megalakítása, amelynek a megyéből és Miskolcon is többen tagjai lettek, elismerve ezzel azt a sokrétű kutató- és szervezőmunkát, amit a nagyközség eszperantó életének kialakításában kifejtettek.

Abaújszántó Nagyközség Tanácsa a kongresszus utáni év februárjában tartott ünnepi tanácsülésen határozatot hozott egy Kalocsay emlékszóbor elkészítéséről és a múzeum udvarán való felállításáról. Erre a célra egyhangúan 40000.- forintot szavazott meg.

A meghívott mintegy 10 helyi, állami, szövetkezeti vállalat csatlakozott a felajánláshoz és minden egyéb munkában is megígérte segítségét. A Tanács megköszönve a vállalatok eddigi segítségét, egy-egy nagyméretű Kalocsay-portrét adományozott a megjelent képviselőknek, Batta Barnabás dicséretet és emlékportrét kapott. Csíszár Ada, a Kalocsay- Társaság elnöke elkészítette dr. Kalocsay Kálmán életművének és életének eszperantó nyelvű leírását egy könyv kiadásához, mely 8300 prózai sort, 1430 verssort, 3165 életrajzi adatot és 235 fényképet tartalmaz.

1983 decemberében a 40.sz.Általános Iskola mutatkozott be önálló eszperantó műsorral, míg a 24.sz. Általános Iskola azzal dicsekedhet, hogy ott már rendkívüli tantárgy az eszperantó. Mindezek nem valósulhattak volna meg Kővári Zoltánné és Szabó Pap Zoltánné igazgatóhelyettesek odaadó munkája nélkül.

Várhelyi Gyuláné pedagógus a tokaji általános iskolában tanítja az eszperantót, a béke és a barátság nyelvét.

Eszperantó a középiskolákban is.

1984 - 1986

A képeslapok Miskolcra indultak.

Pedagógusok éve - Húsz éve tanítják

Pedagógusok körében miskolci és megyei viszonylatban 1984-ben igen nagy fellendülés kezdődött Batta Barnabás jó érzékű propagandájával és szervezésével az eszperantó oktatás terén. Közel 50 hallgatója volt az intenzív tanfolyamnak, amelyet elvégezvén, július és szeptember hónapokban több mint 40 pedagógus sikeresen vizsgázott, közülük 30-an jelentkeztek továbbképző tanfolyamra, ezzel B-diplomához (középfokú nyelvvizsga) előkészítő felkészítést kaptak. Igen nagy siker, hogy 4 középiskolában / 3 Miskolcon és 1 Leninvárosban/, 15 általános iskolában /4 Miskolcon és 11 vidéken/ 23 pedagógus oktatja hivatalosan az eszperantó nyelvet, összesen 320 iskolai tanulónak.

Az 1964/65-ös első tanítási év után Szirmabesenyőn a község művelődési házában bemutatták a szülőknek, a meghívott miskolci vendégeknek, hogy mit tanultak. Fényképek őrzik az első csoportok lelkes tagjait és hangszalagok az első eszperantó nyelvű dalokat, verseket, melyeket magyar és eszperantó nyelven maguk a gyerekek konferáltak be.

Húsz év telt el azóta, és 1984. március 1-én a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központban elhangzott önálló műsoruk hangszalagját, a készített fényképfelvételeket összehasonlítva a húsz évvel ezelőttivel felemelő élményt kapunk. Ami 1964 és 1984 között történt, az sem

veszett el az utókor számára. Igazi kultúrtörténeti érték, hiszen nem is egy, több album őrzi a fényképeket, rajzokat, újságkivágásokat, emlékeket, amelyek ezt a nemzetközi világkongresszusokon és külföldön is számtalanszor szerepelt kis közösséget előkelő rangra emelte.

Évről évre megszokott kép, hogy ott ül a hallgatóság soraiban Busai Mária tanárnő, aki a legelső tanulókat kezdte 20 évvel ezelőtt tanítani a csak 28 betűből álló, 35 előjáróval, 35 szóképzővel írásra és beszédre egyaránt logikus, egyszerű nyelvre és ott ül tanítványa, ma már szintén tanárnő, Bodnárné Csík Terézia, aki szintén részese a szép eredményeknek. Kezdetől fogva rendszeresen segítette a tanítást eszperantó szakirodalommal Váry Márta. Miskolcon 2 iskola úttörő szerepet vállalt.

1984-ben Országos Eszperantó Ifjúsági Napokat rendeztek a Miskolci Egyetemen, melynek szervezésében a miskolci eszperantisták is részt vettek.

- folytatjuk -

Pásztor Lászlóné Utazásunk a 31. Lengyelországi Eszperantó Kongresszusra Łodz 2008.augusztus 21-24

Amikor 2007. május végén megismerkedtünk **Halina Komar** asszonnyal *Martinban* (Túrócszentmártonban) a 100. éves szlovák eszperantó-mozgalom ünnepén, nem gondoltuk, hogy egy év múlva ugyanígy fogunk ünnepelni, de Lengyelországban.

2007. októberben Miskolcot és környékét mutattuk meg a Lengyel Eszperantó Szövetség volt elnökének **Stanislav Mandrak** úrnak, aki Miskolcon átutazva kíváncsi lett ránk az itt élő eszperantistákra. Búcsúzóul viszontlátogatásra hívott meg lakóhelyére Gliwicébe és a 2008-ban 100. évessé váló Eszperantó-mozgalmú Łodz városban tartandó ünnepségre.

Ettől kezdve már Halina Komar asszonytól, a Lengyel Eszperantó Szövetség új elnökétől és a łodzi Eszperantó Szövetség elnökétől **Robert Kaminsky** úrtól is kaptunk meghívást az ünnepségre. Ezeknek már igazán nem tudtunk ellenállni és 2007. decemberben jeleztük feléjük részvételi szándékunkat.

2008. augusztus 19-én elindultunk célállomásunk felé. Miskolctól Łodz-ig 12 órás út állott előttünk.

Amikor elérte vonatunk a szlovákiai *Kassát*, azt a dimbes-dombos vidéket ahol születtem, elmerengtem azon, hogy ennek a négy nemzetiség lakta ősi városnak a magyarokéval közös történelme miatt mennyi kitörölhetetlen történelmi és kulturális emléke van. Kassa - ahol II. Rákóczi Ferenc fejedelmünk öméltósága nyugszik a székesegyházban - óriás város, Kelet-Szlovákia fővárosa és mindig kimagasló volt az ott élő eszperantó nyelvet beszélők kulturális élete (Milan Zvara, Michal Kucin...stb vezetésével).

Košice után a következő megállóhelyünk, a 12. században alapított és máig megmaradt sok reneszánsz épületben gazdag *Eperjes* volt. *Prešov* szép, nagyvonalúan kiépített állomásán nyüzsgött a sok, különböző vonatokra várakozó ember. Utána is sok kisebb állomás következett, melyeken megállás nélkül csak átsuhant a Bem József -Eurocity, mellyel utaztunk. A táj, közben egyre változatosabb képet mutatott. *Sabinov* után ez a változatosság még fokozódott. A hegyoldalakat hosszanti irányban, csíkokban és főleg fenyőerdőkkel telepítették be. Ezek a csíkos hegyek érdekes látványt nyújtottak. Az út menti patak már régóta követett bennünket. A nem régen hullott nagy mennyiségű esőt mutatta, hogy árterén a fű le volt lapulva és még nedves lehetett, mert a fűszálak ragyogtak a napsugártól.

Lipany után is szép hegyes vidéken haladtunk. Helyenként teljesen kopár hegyoldalakat láttunk, máshol a völgyekben fenyőerdők sötétlettek. A vonathoz meredeken lefutó sziklás hegyoldalakat háló fedte az omlásveszély ellen. Láttunk távoli, völgyekben megbújó falvakat. Aztán mintha erdőben haladtunk volna. A fákkal együtt bennünket is bearanyozott a szikrázó napsugár. Majd smaragdzöld erdei tisztások mellett aranyló gabonamezőkkel találkoztunk. *Lavecnél* egy hegyoldalon juhnyáj legelt. *Lelichov* után a patak kiszélesült, kőhordalékos medrében lassan bukdácsoltak a hullámok. Itt jelentek meg a még Zakopane környékén megismert bóbítás szénakazlak.

Muszyna már lengyel terület, a határállomás. Eddig útlevelvizsgálat nem volt, hiszen ilyen az Európai Unióban nincs, de már a harmadik kalauz ellenőrizte a menetjegyeket. A muszynai állomás melletti szép piros tetejű és tornyos görög katolikus templom lassan elmaradt mögöttünk. Jobbra tőle egy régi vár romos falai meredeztek, körülötte ritkás fenyőerdő, majd egy alagút tette a tájat kirándulásra csábítóvá.

Vonatunk *Zegiestowtól* a magasság miatt már olyan lassan haladt, hogy gond nélkül szemlélhettük a bennünket körülvevő szép lengyel tájakat. *Wirkhovánál* már megjelentek az olyan jól ismert pléhtetős és fagerendákból épült faházak. A patak, hű kíséronk több ágra szakadt. *Piwniczna* vidékén a hegyek olyanok, mint a nagy, kerek magyar kenyerek.

Mledow-nál a nyár, nyír, és fenyőfa mellett láttunk fűzfát, olajfát is, és néhány akácot.

Rytownál a hegyoldal mutatta, hogy ott kőbányászat folyik.

Közben elfutottunk *Stary-Sacz*, a régi történelmi városka mellett, mely már a 12. század közepén fontos szerepet játszott mint Magyarország és Lengyelország közötti első lengyel város. 1280-ban alapította itt Kinga, Kegyes Boleszláv lengyel király felesége (IV. Béla királyunk leánya) a klarisszák kolostorát. A város a Dunajec és a Poprád összefolyásánál épült. Később hanyatlásnak indult, mert a később épült Új város: Nowy -Sacz háttérbe szorította. *Nowy-Sacz* vasútállomásának épülete 2009-ben lesz 100.éves, mint ahogyan azt a homlokzatán elhelyezett évszám mutatta. Ezt a várost 1292-ben a cseh Vencel király alapította. A középkorban a lengyel-magyar kereskedelmi, és diplomáciai útvonal egyik pihenő állomása volt. Az állomáson meglengettem magunkkal vitt eszperantó zászlónkat Halina Komár asszony tiszteletére. Sajnos senki sem válaszolt erre az üdvözlésre. Halina Komar asszony és az ottani eszperantisták már úton voltak Łodz felé.

A városon kívüli falvakra jellemző, hogy a házakat nem övezi kerítés, az állatok a határban ott legelnek ahol akarnak. A falvaktól nagy távolságra is található levágott fűvű területek, melyek arra engednek következtetni, hogy nagyok a szénagyűjtő területek a nagy állattartás miatt, de lehet, hogy exportálják is a szénát. Az egész táj egy nagy skanzenhez hasonló. Nincs temploma minden falunak.

A *Lubaszov* környékén telepített nagy területű fűzfaültetvény azt mutatja, hogy ott a kosárfonó iparnak lehet a központja.

Tarnownál már megjelentek az egy emeletes házak. Teljesen sík vidéken haladtunk. A termőföld színe itt barna, nem olyan fehéres mint a hegyes területeké volt.

Tarnowban 1-2 percre megálltunk. 20 óra 30 perc volt. A nap akkor volt lemenőben, élveztük az utolsó sugarait. Itt született Bem József, vagy ahogyan nálunk Bem apónak nevezzük a 1848-1849-es szabadságharcunk lengyel származású hőstét.

Tarnow 1330 körül alakult ki a Magyarországból Lengyelországba vezető kereskedelmi útvonal mentén. Főterén reneszánsz stílusú lábas házak csábítják a látogatókat. Iparosodása csak a 19. században indult fejlődésnek.

Krakow-Plaszov állomás közelében már kéklik a Visztula vize. *Wieszovnál* egy kivilágított alagút következett és a földeken gyakori nyomát láttuk az aratás utáni tarlóégetésnek.

Idzikovice után a jó erdő és vadgazdálkodást mutatta számunkra, hogy az alföldi síkságot sok helyen erdők, öntözésre is alkalmas vizes csatornák törik meg. A telkek művelési határát facsoportok, ritkás fás-bokros területek mutatják. Olyanok, mint régen a magyar földek

mezsgyéi voltak. Aztán, hamarosan befutottunk *Krakkó* állomására. Ott, az eddigi megállóhelyekhez viszonyítva hosszabb ideig álltunk. Krakkó a lengyel királyok egykori fővárosa Délkelet-Lengyelország közigazgatási és ipari központja. Varsó után a második legnagyobb kulturális-tudományos centrum. Ott elméltünk el azon, hogy 1976-ban mi is megsimogattuk Krakkó főterén a Posztócsarnokkal szemben álló öreg templom kövér harangját. És, lám, lám a mende-monda igazsága valóra vált, mert mi is visszatértünk Lengyelországba 32 év után.

Krakkó és Varsó között vonatunk már száguldott, mint a gondolat. Este 20 óra 45-re futottunk be a már teljesen modernre átépített Warszawa-Centralna állomásra, ahol az egyvonalban fekvő sínekhez, peronokhoz az első emeleti mozgó lépcsőkön lehet eljutni. A második emeleten vannak a pénztárak. Pad nincs, sehol sem lehet ülve várakozni. Ez a legfelső emelet csupa üveg, pálmás, a padlója márványlapos, nagyon modern építmény.

A *Łodzba* továbbvivő vonatunkat a Varsóig velünk egy fülkében utazott fiatalok segítettek megtalálni. És ez nagy szerencse volt, mivel vonatunk 15 perc késéssel érte el Varsót az átszállási helyünket. Łodzi vonatunk bár két sínen futott, nagyon hasonlított már az alakja miatt is az egy sínen nagy sebességgel haladó japán vonathoz. Több helyen megálltunk, aztán további késés nélkül pontosan 22 óra 30-kor befutottunk Łodzba, ahol a leszállás után a bennünket váró **Zofia** Śmistek (a łodzi eszperantó Szövetség pénztáros aktívája) azonnal megismert az enyhe szélben kibontva lobogó eszperantó zászlóról és köszöntött bennünket. A Łodz-Fabrizna állomásról azonnal a szálláshelyünkre kísért bennünket, mely a közeli Kultúrház vendégszobájában volt. Mintegy kétszáz méter volt csupán a távolság és hamarosan holt fáradtan álomra hajthattuk fejünket abban az épületben, ahol az Eszperantó Kongresszus eseményei is zajlottak. Zofia Śmistek tájékoztató bennünket, hogy mi azért itt kaptunk szállást, mert a Lengyel Eszperantó Szövetség a tiszteleti vendégeinek tekint bennünket. Ez volt az az első örömteli meglepetés, mellyel bennünket a lengyel eszperantisták vártak. Egész ott tartózkodásunk alatt éreztük a két nép közötti évszázados barátság sok-sok jelét. Az a hangulat pedig amit ott végig élveztünk, leírhatatlan. Már a szlovák eszperantistáknál is tapasztaltuk az eszperantóért végzett önzetlen munkánk iránti megbecsülést és a barátságot, de ez, ez mindent felül múlt.

Amikor Halina Komar elnöknővel a lengyel eszperantista csoportjával itt járt nálunk miskolci kirándulásuk során 2008. április 4-6-ig, köztünk a barátság, a közös eszmeiség szálai vertek igen mély gyökeret. Łodzban igazi mély emberséget, barátságot és nagyon magas fokú kulturáltságot találtunk

Leírhatatlan az az érzés, melyet átéltünk: a megismert táj szépsége, a város múltja- és jelene, a program gazdagsága, meghívóink nagyfokú szívélyessége vendégfogadás és vendéglátás terén, az a tény, hogy az egész ott töltött idő alatt mindenki kereste velünk a megismerkedés lehetőségét, gyakran fényképeztek bennünket, sokan megöleltek, címet cseréltek velünk, meghívtak a városukba, az otthonukba, az eszperantó-klubjukba, kérték olvassuk mi is az ő munkájukról szóló eszperantó nyelvű újságukat, figyeljük Białystok (a jövő évi eszperantó világkongresszus színhelye) Eszperantó TV-jének adásait és a Lengyel Rádió eszperantó nyelvű műsorait. Ajándékokat kaptunk és vacsora meghívásokat. És, mint megtudtam, ilyen módon látták vendégül a többi külföldi vendéget is. A Kongresszus ünnepi programja, melyről szintén beszámolunk majd, változatos, nagyon gazdag, szívet-elmét gyönyörködtető. Az egész kongresszus jól szervezett volt, nagyon sok munka volt benne, felejthetetlen élményt nyújtott mindnyájunknak.

Hálásak vagyunk a sorsnak, hogy eszperantisták vagyunk és részünk lehet az ilyen élményekben. Még az angol nyelvet ismerem, de ilyen felemelő élményben csak az eszperantó nyelv használatával részesültem eddigi életem során.

Ezúton köszönjük a meghívást Łodzba. Ez az ünnep nem csak a łodziaké volt, hanem az összes lengyel eszperantistáé és mivel az ünnepen Łodz és Białystok polgármestere és más

hivatalos személyek is megjelentek, bátran mondom, hogy ez az ünnep egész Lengyelországé volt és mi örülünk, hogy ott velük együtt ünnepelhettünk, hogy örömeiket megoszthattuk velük Itt jutnak eszembe a nagy magyar költő Vörösmarty Mihály szavai Gondolatok a könyvtárban című verséből:

„Mi dolgunk a világon?

Erőnk szerint küzdeni a legnemesbékért..”

Úgy gondolom, ezt a lengyel eszperantisták a legnagyobbszerűbben tették, mindenki meglelégedésére.



1. az első képen Halina Komar látható, a Lengyel Eszperantó Egyesület elnöknője (szőke hölgy)

2. a második képen a 2009. évi UK főrendezőnjét Ela Karczewska-t és a mostani lodzi rendezvény főszervezőjét: Robert Kaminszky-t mutatja meg a fotós: Andrzej Sochacki



ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

Pásztor László, Pásztor Lászlóné H-3530. Miskolc, Arany János u. 35. 4/2.

Tel.: + 36 70 206 1739

Tel.: + 36 70 570 8895

E-Mail: pasztor.laszlo4@chello.hu

Weblap: <http://kiralylajos.extra.hu>

MSN: pasztor.laszlo4@chello.hu